

Il-vjaġġ lejn l-iskola tal-istudenti fl-iskejjel sekondarji.

Guzepp Buttigieg, illum Mons. Buttigieg, jaghtina l-ideat tieghu dwar dan il-vjaġġ madwar hamsin sena ilu.

Jessica Xerri taghtina l-ideat taghha dwar il-vjaġġ illum, fis-sena 2000.

Madwar 50 sena ilu

Tlaqna? ... Lejn l-iskola r-Rabat!!! F'Ottubru tal-1945 bdejt immur l-iskola r-Rabat. F'Gunju, xahar wara li spiccat it-Tieni Gwerra Dinjija, 70 student minn Ghawdex kollu ghamilna Ezami Selettiv ghal-Liceo. Ghaddejna 11 il-tifel biss. Kellna madwar tnax il-sena.

B'xorti kbira kienet spiccat il-gwerra, il-petrol ma baqax bir-razzjon u x-xarabanks setghu jorganizzaw ruhhom ahjar. Ta' qabilna batew aktar minna. Kienu jterrq bil-mixi ghar-Rabat u lura. F'dak iz-zmien Ghawdex kien hawn biss 13-il xarabank li kemm domt il-Liceo jien sal-1950, zdiehu b'wahda ghal 14. Ix-xarabanks kienu ghadhom mhumiex kumpanija u

kulhadd kien jahdem fuq il-linja tar-rahall tieghu. Il-Qala kien hawn tliet xarabanks li kienu jahdmu l-linja tal-Qala u Ghajnsielem, billi Ghajnsielem ma kien hemm l-ebda wahda. Tnejn minnhom kienu "Bedford" u jghabbu 22 passiggier: wahda ta' Anglu ta' Tunes: Bus No. 2377 u l-ohra ta' Salvu tal-Furnar, Bus No. 1278. Toni ta' Gejta kellu l-ohra li kienet "Reo" Bus No. 3138. Din kienet tghabbi 23 passiggier. Ix-xarabanks kienu kollha miżbughin kulur griż u fuq abjad u tal-Qala bil-faxxa celesti. Tiskantawx bin-numru ta' passiggieri: l-akbar wahda f'dak iz-zmien kienet tghabbi 28 ruh. F'dan il-perjodu x-xarabanks kienu bdew jinbidlu f'ohrajn aktar moderni li bdew jghabbu 32 u 36 passiggier. Tafu x'hin konna nitilqu? Fis-7.00a.m. Jekk trid! Konna nqumu kmieni ghall-ahhar Quddiesa fil-parrocça fis-6.00a.m. ta' filghodu. Ma tantx konna nhossuha. Filghaxija konna norqdu kmieni - mat-tigieg kif jghidu. Bil-lampa tal-pitrolju x'toqghod taghmel?!

Min imissu bina illum? Tisma' lil xi hadd jghid it-Tnejn filghodu, ghax kienu jaghmlu gimgha

kull wiehed. Il-karozza tat-tfal - hekk kienu jsibuha x-xarabank li tiehu lilna. It-Tnejn l-ohra wahda bin-nies titlaq mill-Qala u l-ohra minn Ghajnsielem: lura wahda fid-9.00a.m. u l-ohra fl-10.00a.m. ghal Ghajnsielem u l-Qala f'daqqa u mbaghad ghal gol-garaxx sal-ghada filghodu generalment.

Nisthajjilkom tghidu: "Min jaf kemm kontu tiffullaw biex tirkbu?" ...

Ghalfejn? Bejna kollha tal-Qala u ta' Ghajnsielem kulhadd kellu post: jekk jibqa' xi hadd bil-wieqfa jiddeffes ma' tnejn ohra. Konna drajna naqsmu kollox bejnietna ghax kulhadd kien nieqes minn kollox. Ftit ghal-Liceo - subien - mill-Qala f'hames snin kont dejjem wahdi fil-Liceo kollu. Numru sabih ta' subien kienu jmorru s-Seminarju sal-Form 5, min ma kienx ikun ghall-Qassis. Xi whud minn tas-Seminarju kienu akkwistaw rota u

forsi xi racer sabih u kienu jmorru bih. Dak inhar ikollok rota bhallikieku illum ghandek karozza ara wiçcek!! Xi ftit bniet ghall-iskola Sekondarja tal-Bniet. B'din li ser nghidilkom tiskantaw intom illum! Jekk tifel kien jibqa' bil-wieqfa u jkun hemm tifla wahedha fis-seat ma kienx ipoggi hdejha u l-kuntrarju l-anqas tifla ma tpoġgi fejn tifel. Ghaliex? Konna nisthu, veru taf. U nahseb konna ftit boloh. Kien hemm min jirbah din il-misthija. Mhux bhalkom tal-lum eh! Terfaghlek jew terfalha xi post: xi tghidu? Sa hawn ma jimpurtax taf. Ma gara xejn.

Trid tarana naslu ghax-xarabank. Ma kellniex satchels, jew attachè cases bhal taghkom - le, min xi bagalja tal-kartun, min xi borza - jien kelli bagalja tal-injam, sabiha taf ... tal-kewkba llustrata! Kont nizzattat biha - billi missieri kien bahri, hadimhielu xi hadd habib tieghu d-dockyard. Ghax kieku! Mal-kotba xi biçça hobz bil-gobon u tadama u x'xorti kellna! Fil-gwerra ma konniex insibuhom bilgri.

Tlaqna mill-Qala, ghaddejna minn Ghajnsielem u wasalna r-Rabat taht Putirjal - ma kienx hemm

Din hi wahda mix-xarabanks li fis-snin 40 sa l-190 konna mmorru l-iskola biha. Hija l-Bedford ta' Anglu Cefai ta' Tunes. meta tiehed ir-ritratt kienet saret il-propjeta ta' wiehed mir-Rabat u ghalhekk mhux kollox jidher kif inhuma diskretti x-xarabanks tal-linja tal-Qala, f'dan -artiklu

*Il-Karozza tal-linja tal-Qala, Ritratt meħud fl-1935
fil-Pjazza ewlenija tax-Xaghra.*

Bus Terminus. Minn hawn nitilqu: tfajliet għall-iskola li kienet dar fit-Triq it-Tigrija (illum hija Triq ir-Repubblika) hdejn l-Għassa tal-Pulizija; tas-Seminarju kien ikollhom xi kamra, biex joqogħdu fiha fil-brejk ta' nofsinhar; ahna dak iż-żmien skola san-nofs siegħa u s-Sibt ukoll biex ikollna żmien nistudjaw fid-dawl tax-xemx - għax imbagħad bil-lampa tal-pitrolju. U ahna s-subien? Għall-pjazza tat-Tokk. Niltaqgħu minn kull rokna t'Għawdex, bil-qiegħda fuq xi bank, nithadtu u nqabblu l-homework. X'hin joqrob il-hin, minn hemm nitilqu għas-suq, quddiem San Ġorġ għal Triq il-Karita' fejn wara San Ġorġ, qrib il-Vajringa go pjazzetta kien hemm l-iskola - il-Liceo - dar komuni. U meta tkun ix-xita jew hafna bard? Nibqgħu sejrjn u nieqfu għand Ġogo tal-kotba. Ġogo Pace kien ibiġh il-kotba u kellu speci ta' stationary. Kien idahħalna bil-qalb, għax kulhadd jixtri xi haġa: xi tokka, xi lapes, riga, pitazz: il-kotba fil-bidu tas-sena. U hekk wasalna l-iskola. Nisthajjilkom tghidu "tokka" x'inh? Il-Pinna: lasta tal-injam, daqs lapes, pennina (pinna) imwahħla fiha, inbilluha fil-klamar bl-linka u niktbu. Il-biros ma kinux jezistu dak inhar u biex ikollok fountain pen, trid tkun ilhaqt xi haġa!

Il-Vjaġġ lejn l-Iskola fis-Sena 2000

minn Jessica Xerri

Wara li nieħu l-kolazzjon, nilbes u nipprepara biex nitlaq lejn l-iskola. Nerfa' t-tagħbija tal-basket ta' l-iskola fuq dahri u nitlob lil omni biex tberikni.

Nitlaq fis-sebħa u nofs, qajla, qajla lejn il-kantuniera biex niltaqa' mal-hbieb tiegħi; Miriam u Marlene. Ahna u sejrjn ġieli nitkellmu fuq xi aħbar, jew ngħidu xi ċajta kultant, imma ta' spiss ingergru bit-tagħbija li għandna wara daharna.

Malli naslu, il-karozza tal-linja tas-sebħa u nofs, tkun ilha li telqet, ahna mmorru ma' tat-tmienja neqsin kwart, ġieli ddum sat-tmienja ma' tigi.

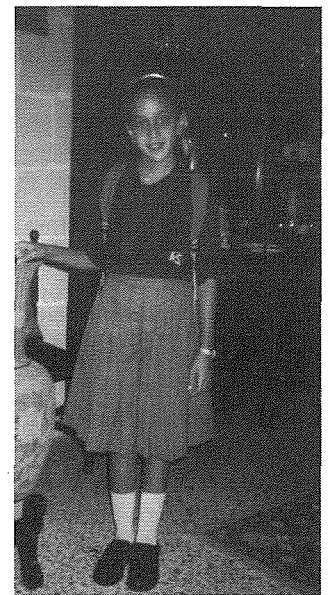
Sa xhin tigi l-karozza, jekk inkuħu qrib l-eżamijiet erħilna naqbd u n-noti u nistudjaw imma jkun hemm min flok jistudja joqgħod jitmashañ mal-hin sabiex tasal il-karozza tal-linja ma ddumx. Meta ma jkunx qrib l-eżamijeit erħilna ngħidu ċ-ċajt jew naqbd xi parlata man-nies li jkun qegħdin jistennew il-karozza biex imorru jagħmlu xi xirja r-Rabat.

X'hin naraw il-karozza tal-linja ġejja, mmorru nigru biex nilhqu post. Il-karozza tal-linja dejjem tkun mimlija daqs bajda f'dan il-hin, ma jkunx hemm fejn taqa' labra.

Jekk inkunu bil-wieqfa, jkollna naraw kif inżommu l-bilanċ biex ma naqgħux. Inkunu hafna skomdi, bil-basket wara daharna.

Meta nkunu bil-qiegħda komdi nhobbu naqraw xi

ktieb jew inharsu mit-tieqa nitpaxxew b'xi veduta sabiħa. Qatt ma nonqsu biex nagħtu postna meta jkun hemm xi anzjani jew xi hadd b'xi tarbija f'idejħ bil-wieqfa. Meta tkun ix-xita nieħdu gost naraw it-taqtir tax-xita jtektek fuq it-twieqi, imma nkunu nafu x'gej għalina. Meta naslu hdejn l-iskola, saqajna għal gol-wied li b'xorti tajba ma jehdokx miegħu. Meta l-pulizija tat-traffiku jghinna naqsmu ahna b'ġirja wahda mmorru fl-iskola nbiddlu l-kalzetti mxarrba ma' dawk li jkollna "spare" gol-basket.

*Jessica Xerri studenta
f'Agus De Soldanis
Junior Lyceum, Victoria*

Din hi l-hajja tiegħi u ta' shabi ta' kull filgħodu. Għall-grazzja t'Alla s'issa kollox mar b'wiċċ il-gid. Il-hin narah għaddej malajr x'hin inkun mal-hbieb! Għalkemm gergirt xi ftit, b'ebda mod ma nixtieq li kont ngħix fl-imghoddi meta t-trasport kien skars u kien ikollhom imorru l-iskola lejn ir-Rabat bil-mixi u anke forsi hafjin.